

Obhajoba bakalářské práce Zápisky z podzemí

Lukáš Berta, ateliér Multimedia, FaVU VUT v Brně 2003

Náplní mojí bakalářské práce bylo vytvoření zvláštního čísla časopisu Čtyřlístek, které je interpretací Dostojevského knihy Zápisky z podzemí. Toto zvláštní číslo bylo vydáno v omezeném nákladu a v současné době je distribuováno

Původní příběhy Čtyřlístku se tváří jako nepříliš rafinovaný výchovný materiál. I přes nedokonalé výtvarné zpracování, má však čtenář tu a tam možnost všimnout si expresivnějších scén, které kreslené postavičky náhle polidští.

Již jsme si zvykli, že dnes na stránkách časopisů vídáme herce, modelky a celebrity, jejichž mediální život je mnohdy velmi vzdálen tomu skutečnému. Média se pro ně stala jakousi virtuální výkladní skříní, ve které sledujeme důmyslnou loutkohru plnou pudru i bláta.

Vyvstává tak najednou otázka, kdo vlastně jsou naši známí „hrdinové“ Čtyřlístku poté, co skončí své představení na osmi úvodních stránkách časopisu? Jaký opravdu vedou život pod onou mediální maskou? Nejsou snad také skutečnými lidmi - zvířaty, které jednou za čas vystoupí na pódium a v reflektoru světel časopisu odehrají jen dobře placenou roli?

Fenoménem komiksů je, že postavičky i po desetiletí vůbec nestárnou a jejich charakter se nemění. Zvláštní číslo Zápisků z podzemí je tak pokusem ukázat, jak vypadá Čtyřlístek, který stárne spolu s jeho čtenářem, tedy se mnou. Dostojevského myšlenky tomuto účelu výborně posloužily. Na jejich základě se mi podařilo posunout Čtyřlístek z kategorie dětského komiksu do kategorie existenciálního čtiva pro dospělé.

Jedinou mluvící postavou mé interpretace Dostojevského knihy se stal Pind'a. Právě Pind'a totiž nejlépe splňuje požadavky herce v roli zakřiknutého nenápadného antihrdiny, jenž svůj boj se životem a okolní společností neustále prohrává. V původních příbězích se k němu všichni chovají tak, jako by jeho nešikovnost a ustrašenost ani nemohly být překážkou ve spokojeném životě a přátelství. Kdo však ví, co se Pind'ovi skutečně honí hlavou?

Celý projekt v sobě má i neskrývaný popularizační záměr, a to, aby se zvláštní číslo Zápisků z podzemí dostalo i k těm, kteří by si Dostojevského sami nikdy nepřčetli. Nutno však přiznat, že se jedná jen o pokus, jak se s takovým záměrem vyrovnat, protože od omezené série výtisků nelze prozatím žádný skutečný popularizační efekt očekávat.

Všechny dosud vytištěné exempláře jsou tzv. autorské – číslované a podepsané. Majitel každého výtisku je zanesen do speciální databáze, podle které bude možné jednotlivé výtisky zpětně identifikovat i s odstupem mnoha let či desetiletí a vystopovat tak jejich domnělou či skutečnou historii.

Z celkového počtu 200 výtisků jsem prvních 50 již rozdál sám, přičemž protihodnotou za zvláštní číslo byla vyžadována odpověď na několik otázek. Forma tohoto sociologického průzkumu se však brzy vyčerpala a ukázala se jako ne zcela vhodná.

Největší část, odhadem 100 ks, skončí na pultech prodejců tiskovin jako bezplatná příloha běžného vydání časopisu Čtyřlístek. Tím bude také naplněna skutečná ambice projektu, tedy plnohodnotné využití potenciálu Čtyřlístku jako specifického komunikačního média a také alespoň dočasné doplnění tohoto média o jeho obsahovou alternativu.

Způsob distribuce posledních 50 ks nechávám na pozdější rozvaze, která se bude opírat především o výsledek zpětné vazby čtenářů.

Lukáš Berta